

W ZESZYCIE

– Wyrażenia nierównoznaczne interpretowane są jako synonimy w określonych warunkach. Na przykładzie wybranych czasowników fałszu widać, że do neutralizacji opozycji semantycznych prowadzi opisany przez A. Bogusławskiego mechanizm „milczącego zaprzeczenia”. Warunkiem koniecznym zajścia neutralizacji jest zachowanie tożsamości tematów charakterystyk zawartych w treści czasowników.

– Ze słowem *ruina* historycznie związane są zarówno jednostki rzeczownikowe (rzeczownik konkretny – *ruina* oraz rzeczowniki abstrakcyjne *ruina* [kogoś] i *ruina* [czegoś] oraz *ruiny* [czegoś]), jak i czasownikowe o kształcie [ktoś] *zrujnował* [kogoś], [ktoś] *zrujnował się na* [coś], [ktoś] *zrujnował* [coś], [ktoś] *obrócić* [coś] w *ruinę*. Każda z nich ma odmienne właściwości semantyczne.

– Polski zaimek *ten* występujący przy nazwach własnych w kontekstach w rodzaju *ten Martynowski*, *ten Marek*, *ten Gdańsk*, *ten Giewont* ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo innego wyrażenia o funkcji wykładnika referencji szczegółowej określonej przestaje być demonstrativum, w związku z czym ma inne niż podstawowe dla niego właściwości językowe.

– Leksemy typu *głupi* (*gwóźdź*), *debilne* (*zebranie*), *idiotyczny* (*zqb*), *nieszczęsne* (*dokumenty*) stanowią podgrupę przymiotników metapredykatywnych o nacechowaniu ekspresywnym i potocznym. Wraz z przejściem na poziom mówienia o mówieniu utraciły niektóre cechy formalne typowych przymiotników i zmieniły się w nośnik oceny ‘nie warto o tym mówić’. Proces ten wpisuje się w badania nad gramatykalizacją.

– Leksemy *ludzki* i *human* są traktowane (np. w dydaktyce i translatoryce) jako ekwiwalenty, co znajduje wyraz w słownikowych opisach znaczeń tych słów. Jednak analiza kontekstów, w których użyto wyrażenia *ludzki człowiek*, skłania do innych wniosków: nie wszystkie treści polskiego przymiotnika obecne są w jego angielskim odpowiedniku. *Ludzki* to także ‘taki, który zawiesza funkcjonowanie zasad ze względu na dobro drugiego człowieka’.

– Przeciętny użytkownik języka ma nierzadko kłopot ze zrozumieniem różnych tekstów, w szczególności tekstów prawnych. Koncepcja *legal design* stanowi oryginalną i pożyteczną koncepcję ułatwiającą rozumienie tekstów.

* * *

Semantyka – pragmatyka – gramatykalizacja – asercja – referencja – jednostka języka – synonimia – synonimia kontekstowa – quasi-synonimia – wykładniki referencji – przymiotniki metapredykatywne – czasowniki fałszu – *ruina* – *ruiny* – *rujnować* – *ten* – *głupi* – *ludzki* – *human* – prosty język – *legal design* – język prawny.